

SST

NÄMNDEN FÖR STATLIGT STÖD TILL TROSSAMFUND

*Till
Regeringen
Socialdepartementet*

BUDGETUNDERLAG FÖR 2014

Nämnden för Statligt Stöd till Trossamfund, SST, överlämnar härmed budgetunderlag för budgetåret 2014 till regeringen. Underlaget innehåller även SST:s förslag till prioriteringar och utveckling.

Utgiftsområde 17 Trossamfund

9.1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund

9.2 Stöd till trossamfund

tkr	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
År	2012	2013	2014	2015	2016
Förvaltning 9.1	6.371	6.982	7.125	7.254	7.410
Stöd 9.2	57.919 α	75.232 αα	92.640	96.809	101.165

α dessutom har beslut fattats om projektbidrag vilka ännu ej utbetalats

αα anvisat anslag kommer att reduceras med statens kostnad för kyrkoavgift och blir då ca 2 milj kr lägre

Anslag 9.1: Prognos 2013 redovisas enligt beslut i regleringsbrev. Beräkningar för år 2014 följer intentionerna i detta budgetunderlag och för år 2015 och 2016 har beräkningar gjorts med samma procentuella påslag som i regeringens budgetproposition.

Anslag 9.2: Prognos och beräkningar för åren 2013 – 15 har gjorts i kostnadsläge 2013.

1. SAMMANFATTNING

Anslag 9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Summa: 7.125.000 kr

Anslag 9:2 Stöd till trossamfund

Organisationsbidrag	59.500.000 kr
Verksamhetsbidrag	11.490.000 kr
Projektbidrag	21.650.000 kr
Summa:	92.640.000 kr

Nämnden har prioriterat följande tre anslag som bedöms mest angelägna att höja:

- **en allmän uppräknings av organisationsbidraget med 10.100.000 kr**
- **en uppräknings av lokalbidrag med 10.000.000 kr, samt**
- **en uppräknings av stödet till andlig vård inom sjukvården med 935.000 kr.**

2. BAKGRUND

Som underlag till budgetunderlaget och som bakgrund hänvisas till SST:s årsredovisning för 2012, samt uppgifter om antalet betjänade inom trossamfundens 2011 (bilaga).

3. INLEDNING

Trossamfundens roll i och betydelse för samhället har fortsatt att öka under senare år. I budgetpropositionen för 2013 tar regeringen upp trossamfundens som en omistlig del av civilsamhället och visar på det nödvändiga och självklara bidraget som trossamfundet ger till både samhället och enskilda medborgare när det gäller kunskap, förståelse och respekt för andra och stöd i etiska och existentiella frågor. Regeringen tar också upp trossamfundens unika bidrag i integrationsprocesser och stora samhällsinsatser i form av andlig vård inom sjukvården, generationsöverskridande verksamhet, socialt ansvarstagande för utstötta människor med mera.

Under 2000-talet har statsbidraget till SST inte höjts. Med tanke på inflation, löneökningar och allmänna kostnadsökningar har det i realiteten sänkts. År 2012 höjdes statsbidraget glädjande nog med 20% så att det kom till den nivå som det borde ha legat på om en vanlig årlig uppräknings hade skett. I år, 2013, återkom de 10.000.000 i lokalbidrag som riksdagen tillfälligt sänkte lokalbidraget med år 1997. Likaså sker i år en

ökning med 3.000.000 till den andliga vård inom sjukvården och därutöver finns en budgetpost på 2.000.000 som SST får använda efter särskilt beslut av regeringen.

Fortfarande ligger många uppgifter och utmaningar framför, t ex att:

- samfundet tydligare ses som en del av civilsamhället med deras unika bidrag i integrationsprocesser genom att skapa mötesplatser, ge rum för mål- och meningsfrågor i en för många invandrare kaotisk situation, skapa bryggor mellan hemland och ens nya land.
- de samfund som i huvudsak betjänar invandrare växer genom bland annat de politiska händelser som äger rum världen över och därför behöver bygga upp eller vidareutveckla en basstruktur av gudstjänst- och församlingslokaler också utanför storstadsområdena, anställa utbildade religiösa funktionärer och bygga upp en fungerande administration.
- efterfrågan av samfundens närvaro genom den andliga vården inom sjukvården ökar, inte bara för patienter utan också för personal, också när det gäller katolsk, ortodox, muslimsk och buddhistisk närvaro.
- behovet att föra en gemensam dialog, på alla plan och runt om i landet, kring värderings- och värdegrundsfrågor ökar i den berikande mångfald som Sverige mer och mer utgör.
- utmaningen för trossamfundet att bearbeta och motarbeta frågor kring våld, diskriminering och isolationism växer.

Detta sammantaget gör att SST återkommer med ett budgetunderlag som särskilt vill lyfta fram behovet av att ytterligare stärka organisationsbidraget, kraftigt utöka lokalbidraget och behovet av att fortsätta satsa på den andliga vården inom sjukvården.

4. ALLMÄNT

SST:s verksamhet baseras på Lag om stöd till trossamfund, SFS 1999:932 och Förordning om statsbidrag till trossamfund, SFS 1999:974 (med senare ändringar).

Regeringen framhåller i proposition 1998/99:124 "Staten och trossamfundet – stöd, medverkan inom totalförsvaret m.m." religionens positiva roll och betydelse: "Trossamfund är generellt sett samhällsnyttiga organisationer som medverkar i den ständigt pågående normbildningsprocessen och denna process är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på." (sid. 60).

I förordningen är 21 trossamfund och samverkansorgan som är berättigade till statsbidrag uppräknade. Samverkansorganet Islamiska samarbetsrådet (IS) representerar numera 6 organisationer och i samverkansorganet Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd (OÖKER) ingår 15 trossamfund.

Inom de bidragsberättigade trossamfunden finns omkring 2.700 församlingar/ föreningar varav ca. 900 fått bidrag.

Totalt 40 trossamfund har fått bidrag under 2012.

För år 2011 redovisade de trossamfund som föregående år var bidragsberättigade 757.831 betjänade personer vilket var en ökning med 8.560 personer jämfört med året innan.

De tre nordiska lutherska kyrkorna har ännu ej redovisat några statistiska uppgifter.

Verksamheten inom de bidragsberättigade trossamfunden är betydande. Enligt Sverigeräkningen 2000 – en undersökning av antalet gudstjänstbesök en helg kring sekelskiftet – gjordes under helgen drygt 256.000 gudstjänstbesök i församlingar inom de genom SST bidragsberättigade trossamfunden. Detta innebär 48 % av samtliga gudstjänstbesök. Inom Svenska kyrkan gjordes (inkl kyrkliga förrättningar) ca 250.000 gudstjänstbesök. Källa: Det religiösa Sverige, sid. 301, redaktör Margareta Skog (Libris).

Det statliga stödet till trossamfund ska bidra till att skapa förutsättningar att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet (Lagen om stöd till trossamfund, SFS 1999:932, 2 §)

Enligt ovanstående undersökning bedrivs ungefär lika mycket verksamhet inom "SST-samfunden" som inom Svenska kyrkan.

Statens stöd till Svenska kyrkan utgörs främst av att staten administrerar kyrkoavgiften för Svenska kyrkan utan kostnad för Svenska kyrkan, vilket av Skatteverket värderats till ca 115.000.000 kr. En jämförbar summa för övriga trossamfund är det stöd som förmedlas genom SST, alltså 75.232.000 kr för år 2013.

Enligt SST:s uppfattning bör en utjämning ske så att även "SST-samfunden" kan påräkna ett stöd i samma storleksordning som Svenska kyrkan.

5. ANSLAG 9:1 NÄMNDEN FÖR STATLIGT STÖD TILL TROSSAMFUND

5.1 Kansli

SST:s kansli är förlagt till Ekumeniska centret vid Alviks Torg i Bromma. Närheten till de olika organ som sysslar med frågor gemensamma för flera trossamfund ger stimulerande kontakter, bra möjligheter till informations-utbyte och goda förutsättningar för samordning av vissa funktioner. Detta tas upp som något positivt i Departementsskrivelsen Ds 1999:12 om "Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan". Totalt finns drygt 10 organisationer i centret med ca 150 arbetsplatser.

I budgetpropositionen 2011/12 tillfördes anslaget till SST (myndigheten) en höjning på 40% vilken var glädjande. Skälet till detta var enligt budgetpropositionen att SST "ska bättre kunna möta de ökande behoven av stöd till trossamfunden, utöver statsbidraget, att vara expert i allmänna religions- och trossamfundsfrågor samt för att möta de ökade kraven på fördelning och uppföljning av statsbidraget".

Sammantaget har SST idag 5.6 tjänster på 6 personer. Därutöver är en forskare visstidsanställd på 30% år 2013 ut och vissa uppdrag har lagts ut när det gäller information och kunskapssammanställningar.

Om inte regeringen kommer att lägga nya uppgifter på myndigheten inför 2014 torde det utöver löneuppräknings inte finnas behov av att höja anslaget för 2014.

5.2 Krisberedskap

Trossamfundens betydelse i krisberedskapen har framhållits i flera sammanhang sedan 1990-talet. Svenska kyrkan har en lång erfarenhet av samverkan med samhället på detta område.

I samband med branden i Göteborg i makedonska föreningens lokaler, tydliggjordes att det fanns stora behov av kontakter in i det mångkulturella Sverige.

I budgetproposition 2007 formulerar regeringen SST:s uppgift på krisberedskapsområdet:

"Vid kriser och katastrofer är behovet omfattande av insatser från trossamfundet, för effektiv samverkan med andra parter behöver samfundet samordna sina insatser."

Från 2008 är uppgiften att handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordning inskrivet i instruktionen för SST.

2009 bildades MSB, myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Samtidigt lades KBM, Räddningsverket och Styrelsen för psykologiskt försvar ned. En viktig fråga som SST arbetat med är hur trossamfundens samverkan med MSB ska utformas.

SST:s krisberedskapshandläggare har till huvuduppgift att finna arbetsmodeller för att utveckla och samordna trossamfundens lokala organisation inom krisberedskap i kommuner så att den även omfattar församlingar inom trossamfund knutna till SST. Detta innebär:

- kontakt med samhällets beredskapsansvariga företrädesvis i kommun. En uppgift är att sammanföra ansvariga i kommun med trossamfundet
- kontakt med ansvariga för trossamfundens arbete med krisberedskapsfrågor
- kontakt med lokala ekumeniska råd
- kontakt med församlingar knutna till SST
- kontakt med Svenska kyrkans beredskapsansvariga
- kontakt med bl a MSB, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap och Socialstyrelsen
- uppföljning och utvärdering av insatser vid kriser, katastrofer och händelser i kommuner där trossamfund varit eller kunnat vara aktiva.

Inriktningen är att hitta lokala arbetsmodeller och lyfta fram goda exempel.

Det som blivit tydligt i arbetet är att nästan alla olyckor och katastrofer har religiösa och kulturella dimensioner och att det behövs kompetens på detta område för att rätt tolka och agera i allvarliga händelser. Ett exempel är demonstrationerna efter publicering av karikatyrbilderna på profeten Mohammed.

Händelserna på norska Utöya och i Oslo har aktualiserat frågor att arbeta med som planer för minnesceremonier, beredskapen att hantera en kris där religiösa förtecken förekommer och samarbetsformer för trossamfund, kommuner och myndigheter.

Social oro, förtroendekriser och intressekonflikter är ett viktigt område för preventiv krishantering, när internationella händelser får genomslag som konflikter i Sverige. Trossamfunden kan i detta sammanhang spela en viktig roll.

5.3 Sammanfattning. Nämnden för statligt stöd till trossamfund
Sammanfattningsvis förslås anslag 9:1, Nämnden för statligt stöd till trossamfund uppgå till **7.125.000 kr**.

6. ANSLAG 9:2 STÖD TILL TROSSAMFUND

Bidrag till trossamfund kan utgå i form av *Organisationsbidrag*, *Verksamhetsbidrag* och *Projektbidrag*.

Organisationsbidrag kan beviljas trossamfund och lokala församlingar för att de skall kunna bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet. Centralt i verksamheten är gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg. Den större delen av statsbidraget skall utgöras av organisationsbidrag.

Verksamhetsbidrag beviljas för sådana verksamheter som trossamfunden bedriver och som staten har ett särskilt intresse av att stödja. De två områden som nämns i förordningen om statsbidrag till trossamfund är viss teologisk utbildning och andlig vård inom sjukvården.

Projektbidrag kan beviljas som lokalbidrag, etableringsbidrag och särskilt utbildningsbidrag.

Det totala anslaget till SST för stöd till trossamfund har från år 2009 till 2013 uppgått till:

År	2009	2010	2011	2012	2013
Belopp (tusen kr)	50.232	50.232	50.232	60.232	75.232

6.1.1 Organisationsbidrag

För trossamfunden och deras församlingar är det av vikt att kunna påräkna ett grundläggande stöd för finansiering av löpande kostnader vilket organisationsbidraget möjliggör. Fördelningsprinciperna för bidraget har utformats så att bidraget skall medverka till att ge en långsiktighet och stabilitet i församlingarnas verksamhet.

Under de senaste åren har ett nytt mönster framträtt bland trossamfunden. Även om medlemsantalet i stort sett är stabilt grundar många samfund, främst i Sverige nyetablerade, som finns i storstadsområdena nya församlingar ute i landet samtidigt som de lite äldre svenska samfundet står inför nya utmaningar när det gäller strukturer och samverkan. Båda dessa tendenser kräver en långsiktighet i det nya man bygger upp för att möta människors behov och finnas på platser dit människor mer eller mindre frivilligt flyttar.

Bidragsutvecklingen för organisationsbidraget har varit följande:

År	Fördelat till trossamfund och församlingar som organisationsbidrag*	Antal betjänade	Bidrag per betjänad
2005 *	40.750.000	778.036	52:38
2006 *	40.500.000	770.631	52:55
2007**	40.650.000	742 919	54:72
2008 *	40.650.000	754 268	53:89
2009 *	40.650.000	753 952	53:99
2010 *	40.650.000	761 538	53:38
2011*	40.650.000	754.525	53:87
2012	49.340.000	749.271	65:18
2013	49.357.000	757.831	65:12

* 500.000 kr har också årligen utbetalats till de nordiska kyrkorna.

** 500.000 kr har också utbetalats till de nordiska kyrkorna samt 30.000 kr under andra halvåret 2007 till Eritreanska ortodoxa kyrkan.

Vissa trossamfund har hjälp av staten med uppbörd av kyrkoavgifter. Kostnaden för detta har reducerat statsbidragen. För att få en bättre jämförelse mellan åren har kostnadsreducering inte skett i ovanstående tabell.

SST anser att det är av största vikt att organisationsbidraget kan fortsätta att utvecklas positivt. Utöver de nya mönster och behov som nämnts ovan så är det organisationsbidraget som ger trossamfunden den största möjligheten att långsiktigt planera och prioritera sin verksamhet. Statsbidraget per betjänad ligger i år på cirka 65 kr. För att möta framtida behov och de utmaningar som bl a nämns i budgetpropositionen för 2013 behöver organisationsbidraget höjas med 20%.

6.1.2 Sammanfattning Organisationsbidrag

SST bedömer att det totala behovet av medel för organisationsbidrag är 59.500.000 kr.

6.2 Verksamhetsbidrag

6.2.1 Bidrag till teologisk utbildning vid angivna högskolor/seminarier

Verksamhetsbidrag får beviljas för teologisk utbildning vid de i förordningen uppräknade teologiska högskolorna/seminarierna.

Den utbildning vid de teologiska högskolorna som finansieras genom andra former av statligt stöd har ej legat till grund för bidraget från SST.

Metodistkyrkans Nordiska Teologiska Seminarium har från och med mitten av 2008 sin verksamhet inom ramen för Teologiska Högskolan, Stockholm. Den statsbidrags-

berättigade verksamheten på seminariet har därför upphört.

För 2013 har nämnden fördelat 1.440.000 kr till de teologiska högskolorna/seminarierna.

Statsbidraget till de teologiska seminarierna är uppdelat i en fast och en rörlig del. Den rörliga delen beräknas med utgångspunkt från antalet helårsstudenter. Antalet redovisade studenter på kurser som stöds av SST är läsåret 2011/12 totalt 99 (året dessförinnan 96).

Bidraget uppgår i genomsnitt till 14.545 kr. per student och år.

Av prioriteringsskäl bedömer SST att bidragsnivån i nuläget ej bör förändras och beräknar ett oförändrat bidrag på 1.440.000 kr för år 2014.

6.2.2 Bidrag till andlig vård inom sjukvården

Verksamhetsbidraget till andlig vård inom sjukvården går till den del av den ekumeniska sjukhuskyrkan som relaterar till de bidragsberättigade trossamfunden och administreras för närvarande av Sveriges Frikyrkosamråd (FSR). Bidrag utgår även för utbildning av personal och för samordningen av verksamheten. En viss del av verksamhetsbidraget riktar sig till muslimska koordinatörer för andlig vård i sjukvården och från 2013 också buddhistiska koordinatörer. FSR har även i uppdrag att bistå andra trossamfund än de kristna i beredningen som syftar till att inrätta tjänster inom den andliga vården i sjukvården.

Bidrag utgår för lokala sjukhuspastorer, präster, diakoner, ordenssystrar, imamer, muslimska och buddhistiska koordinatörer. I genomsnitt täcker bidraget idag cirka 30 % av kostnaden för en medarbetare. Resterande del av kostnaden bärs upp av de lokala församlingarna. Det är mycket betungande för församlingarna att bära den ökade egeninsatsen, varför flera tjänster har omvandlats från heltidstjänster till deltidstjänster. Från 2004 fram till idag har drygt 30% av tjänsterna minskats med 20 – 50%. Bidragsökningen 2012 och 2013 gör i detta fall ingen skillnad utan har istället skapat en stabilitet för den nivå tjänsterna dragits ner till. Det här drabbar bland annat beredskapen under kvällar och helger, något som är en viktig del av verksamheten. Noterbart är att på i stort sett alla sjukhus i Sverige är det endast personal inom den andliga vården inom sjukvården, av dem som arbetar med psykosocialt stöd på sjukhusen, som har beredskap under kvällar och helger vilket innebär många inkallelser till stöd för patienter, anhöriga och personal. Går man tillbaka till 1990-talet så täckte statsbidraget kring 50% av kostnaden. Den stora egeninsatsen är också ett hinder för flera av invandrarsamfunden, trots att bidragsnivån ofta är högre i det initiala skedet av en tjänst.

I budgetpropositionen för 2013 höjdes bidraget till den andlig vård i sjukvården med 3.000.000 kr. Höjningen var till för att i huvudsak bredda de olika trosinriktningarnas närvaro inom andlig vård inom sjukvården. Det höjda bidraget har också använts till detta och, som nämndes i förra årets budgetunderlag, till att säkra de frikyrkliga sjukhuspastorstjänsterna vid universitetssjukhusen.

Sedan 2006 har bidrag beviljats för en deltidstjänst som sjukhusimam vid Skaraborgs sjukhus i Skövde. Vid halvårsskiftet 2008 tillsattes tre koordinatörstjänster för den muslimska verksamheten om vardera 25 % i Stockholm, Göteborg och Örebro. Det främsta ansvaret för dessa koordinatörer är att vara kontaktlänkar till sjukhusen och samordna imamer från olika församlingar som kan kallas in vid behov. Ytterligare en

tjänst för den muslimska andliga vården har under 2012 inrättats i Jönköping. Från och med början av 2013 finns fyra nya koordinatörstjänster: En i Malmö, en till i Göteborg, en till i Stockholm och en i Uppsala.

I Göteborg har den Ortodoxa Samarbetskommittén utvecklat en deltidstjänst för en ortodox präst. Tjänsten är gemensam för de ortodoxa och österländska kyrkorna. Tjänsten tillsattes i mitten av 2007. Vid halvårsskiftet 2011 tillsattes ytterligare en deltids ortodox (Syrisk ortodox) sjukhuspräst i Linköping. Från och med början av 2013 finns två nya ortodoxa sjukhusprästtjänster (deltid): en i Stockholm (Syrisk-ortodox och en i Malmö (Serbisk-ortodox).

Helt nytt från och med 1 januari 2013 är att det har inrättats två buddhistiska koordinatörstjänster. En i Mellansverige och en i Väst/Sydsverige.

Hos de ortodoxa trossamfunden, katolska kyrkan, muslimska trossamfunden och de buddhistiska trossamfunden är arbetet inom andlig vård inom sjukvården fortfarande i ett uppbyggnadsskede. Fler tjänster behövs både i storstadsregionerna som ute i landet vid t ex universitets- och regionsjukhus.

Med breddningen av olika trossamfunds deltagande i andlig vård inom sjukvården växer behovet av utbildning av dessa medarbetare. Detta är något som också landstingen efterfrågar då de menar, med rätta, att det är en viktig del av kvalitetssäkringen för denna verksamhet. Detta betyder att mer medel behöver avsättas kommande år för olika utbildningsinsatser.

Noterbart är att personal inom sjukvården i allt högre grad efterfrågar tjänster från företrädare för den andliga vården i sjukvården, bland annat gäller det handlednings- och avlastningssamtal för personalgrupper, samt enskilda samtal. Personalen från den andliga vården i sjukvården ingår som regel också i sjukhusens PKL-team, liksom i sjukhusens etiska råd.

För 2013 har nämnden fördelat 9.115.000 kr som bidrag till andlig vård inom sjukvården.

En uppräkningsav bidraget är angeläget. För år 2014 föreslås en uppräknings med 10% vilket skulle innebära ett anslag på, avrundat, 10.050.000 kr.

6.2.3 Sammanfattning Verksamhetsbidrag

Bidrag till teologisk utbildning 1.440.000 kr

Bidrag för andlig vård inom sjukvården 10.050.000 kr

Totalt bedömer SST bidragsbehovet för verksamhetsbidrag till 11.490.000 kr.

6.3 Projektbidrag

6.3.1 Lokalbidrag

Lokalbidrag får enligt förordningen beviljas för att skaffa lokaler genom nybyggnad eller köp, bygga om eller rusta upp församlingens lokaler och anpassa församlingens lokaler för handikappade.

Anslaget för lokalbidrag beskars kraftigt 1997 till storleksordningen 2.500.000. Riksdagen framhöll då att det var en tillfällig sänkning av bidraget. SST beslutade i den situationen att endast utlysa bidrag till handikappanpassning av gudstjänstlokaler. I

budgetpropositionen för 2013 återinförs ett lokalbidrag på 1997 års nivå, alltså en höjning med 10.000.000 kr. Vid ansökningstidens utgång 2012 hade 67 ansökningar om bidrag inkommit. Under året har 41 bidrag beviljats varav 12 med ansökan under 2011. 30 ansökningar har överförts till 2013. Vid ansökningstidens slut, sista januari, 2013 hade ytterligare 111 ansökningar inkommit. I hälften av dessa ansökningar ingick bidrag för handikappanpassning av lokaler. Antalet ansökningar från trossamfund som betjänar personer med utländsk härkomst var omkring 35%.

Under tidigare budgetår har lokalbidrag beviljats enligt följande:

År	Antal beviljade bidrag	Beviljat bidrag	Produktionskostnad
1994/95	232	39.986.000	219.497.000
1995/96 *	120	12.171.000	122.660.000
1997 **	71	3.737.000	****
1998 **	78	4.485.000	****
1999 ***	59	3.920.000	****
2000****	57	3.563.000	****
2001 **	40	2.452.000	****
2002 ***	47	2.684.000	****
2003 **	62	2.751.000	****
2004 **	57	3.494.000	****
2005 **	37	2.272.000	****
2006 **	44	2.520.000	****
2007 **	37	2.219.000	****
2008 **	36	2.598.000	****
2009 **	33	2.357.000	****
2010 **	38	2.418.000	****
2011 **	41	2.590.000	****
2012 **	42	3.261.000	****
Totalt	1.131	99.478.000	

* 18 månader

** Endast bidrag till handikappanpassning av gudstjänstlokaler.

*** Bidrag till handikappanpassning, samt ett fåtal lokalbidragsprojekt.

**** Produktionskostnaderna redovisas ej p.g.a. svårigheter med jämförelsematerial.

Under perioden 1992/93 - 1995/96 har lokalbidraget i genomsnitt varit drygt 30.000.000 kr per år och produktionskostnaderna ca 240.000.000 kr per år. En viss del av bidraget har erhållits av sysselsättningskäl.

Kyrkobyggnadens betydelse har belysts i flera utredningar under 1990-talet. I 1993 års samlingslokalutrednings betänkande, **Mycket Under Samma Tak**, SOU 1994:32 som speciellt behandlar bidragen från SST, framhålls att behovet av gudstjänstlokaler är grundläggande för trossamfundet. I utredningen som till stor del fortfarande är aktuell betonas invandrarsamfundens behov av gudstjänstlokaler vid etablering på nya orter och vid konsolidering av församlingar, handikappanpassning av gudstjänstlokaler, samt frikyrkornas behov av att underhålla sina gudstjänstlokaler.

2003 överlämnades utredningen **Allmänna samlingslokaler** – demokrati, kultur, utveckling, SOU 2003:118 till regeringen. SST har därefter yttrat sig över utredningen

och framhåller då bl.a. behovet av olika typer av samlingslokaler och statligt stöd till lokaler. Särskilt framhålls att stödet till trossamfundens lokaler bör utvecklas.

Fr.o.m. 2002 återinfördes ett statsbidrag till Svenska kyrkan för underhåll av kulturhistoriskt värdefull egendom. Bidrag har tidigare lämnats ur den då statliga Kyrkofonden. För 2013 är bidraget 460.000.000 kr. Lokalbidragen till trossamfund har vidare ofta jämförts med bidragen till Allmänna samlingslokaler. Detta bidrag har under de senaste åren varit i storleksordningen 25.000.000 kr.

Ytterligare en bidragsgivare för lokaler är Allmänna arvsfonden. Under 2008 gjordes en utvärdering av Arvsfondens stöd till lokaler 1994 – 2006, ”Rum för idealism”, (Arvsfonden november 2008). Stödet för lokaler var i början av perioden omfattande men minskade sedan drastiskt för att i slutet av perioden öka igen. Se sid. 3, 34 – 35.

I budgetpropositionen för 2013 skriver regeringen: ”Social oro, förtroendekriser och intressekonflikter kan komma att bli viktiga områden för preventiv krishantering när internationella händelser får genomslag som konflikter i Sverige. Trossamfundet har i detta sammanhang en viktig roll att fylla. Trossamfund som i huvudsak betjänar personer med utländsk härkomst växer och därför behövs en väl fungerande basstruktur. Att kunna samlas i en lokal som är ändamålsenlig för den verksamhet som bedrivs är centralt för att samfundet ska kunna fungera i samhället, inte bara för samfundets egen existens utan även för samhällets möjlighet att kunna kommunicera och ha kontakt. För många är lokalerna en viktig samlingsplats som gör det möjligt att synas och vara en del av samhället.”

Den 16 juni 2011 presenterade regeringen ”En strategi för genomförandet av funktionshinderpolitiken 2011 – 2016”. Där framhålls att regeringen bland annat ska inrikta insatser på att ”samhället skall utformas så att personer med funktionsnedsättning i ökad utsträckning ges förutsättningar att leva självständigt och göra egna val” (sid 38) och ”för att de insatser som syftar till att ge människor med funktionsnedsättning stöd ska leda till full delaktighet i samhället måste arbetet präglas av att förbättra den fysiska tillgängligheten för människor” (sid 38). Denna inriktning och vilja som regeringen presenterar i strategin bör rimligen innebära en förstärkning av bidraget för handikappanpassning av gudstjänstlokaler.

Behovet av bidrag för handikappanpassning av lokaler kvarstår vilket också motiverar en höjning av anslaget.

Baserat på det stora antal ansökningar som kommit in, vilket redovisats ovan, och de förfrågningar och samtal som SST fått från församlingar som planerar att under de närmaste åren bygga eller köpa lokaler så är en ökning av lokalbidraget på ytterligare 10.000.000 kr en rimlig nivå.

Då byggprojekten till största delen är skattepliktiga torde anslaget inte utgöra någon reell kostnad för staten. Arbetsgivaravgifter och moms på byggprojekten är inkomstkällor för staten vilka överstiger nivån på bidraget.

6.3.2 Etableringsbidrag

Projektbidrag för etablering kan lämnas till ett trossamfund eller en församling som huvudsakligen betjänar till landet invandrade trosbekännare.

Flera av invandrarsamfundet, speciellt de muslimska, har under de senaste åren etablerat verksamhet på nya platser i landet. Nyetableringen fortsätter och

etableringsbidraget ger församlingarna ekonomiska möjligheter för fortsatt etablering. Även andra trossamfund, framför allt kristna har haft invandring från framför allt Irak och Egypten vilket ställer krav på etablering av ny verksamhet på nya orter. Därtill kommer det senaste samfundet som blivit statsbidragsberättigat, Mandeiska Sabeiska samfundet i Sverige, och deras stora behov när det gäller att etablera sig över landet utifrån deras specifika behov.

För år 2013 har 1.120.000 kr beviljats eller reserverats för ändamålet. SST bedömer bidraget som angeläget och föreslår att 1.400.000 kr beräknas för år 2014.

6.3.3. Bidrag för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige

Projektbidrag får lämnas för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Frågan om utbildning av funktionärer är aktuell inom invandrarsamfunden. Flertalet av dessa samfunds religiösa ledare kommer från annat land än Sverige och har oftast inte en svensk utbildning. Behovet av att utbilda ledare som vuxit upp i Sverige har framhållits av flera av invandrarsamfunden. Rekryteringssvårigheter föreligger dock varför bidragsbehovet inte blir särskilt stort.

För år 2014 har SST beräknat behovet till 100.000 kr.

Den utbildning av kassörer inom de muslimska församlingarna som bedrivits de senaste åren har uppfattats som mycket positiv. En fortsättning och ev. utvidgning till närliggande områden är önskvärd. Det finns även behov av nya former för dialog, eventuellt i kombination med utbildning/fortbildning. Kostnaden kan uppskattas till 150.000 kr.

Sammantaget beräknas behovet av medel för utbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner till 250.000 kr.

6.3.4 Sammanfattning, Projektbidrag

Behovet av lokalbidrag bedöms till 20.000.000 kr.

Behovet av etableringsbidrag bedöms till 1.400.000 kr.

Bidragsbehovet för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige beräknas till 250.000 kr.

Totalt bedömer SST bidragsbehovet för projektbidrag till 21.650.000 kr.

7. REDOVISNING AV ANSLAG

Anslag 9:1

SST redovisar ett överskott på anslaget för förvaltningen på 365.000 kr och blir då återbetalningsskyldig med 157.000 kr. Anledningen till överskottet är bl.a. att den nye handläggartjänsten för kontakt med muslimska och ortodoxa samfund inte kunde tillträda tjänsten förrän kvartal 2 och en återbetalning av pensionspremiär som SST ej visste om i förväg.

Anslag 9:2

Inom ramen för de medel som ställts till SST:s förfogande beslutar SST om tilldelning av projektbidrag. Utbetalning av beviljade bidrag sker efter rekvisition. Som underlag för rekvisitionen skall bidragsmottagaren redovisa sina faktiska kostnader. Beviljat bidrag är preliminärt till dess att bidragsmottagaren gjort slutredovisning som godkänts. Systemet får emellertid som effekt att det vid budgetårets slut finns ett antal beviljade, icke rekvirerade och utbetalade, bidrag. Rutinen överensstämmer väl med statens intentioner med bidragsgivningen och ger **god säkerhet** för att bidragen endast utbetalas för projekt som genomförs. Rutinen har funnits sedan 1970-talet och det är SST:s uppfattning att detta är **en mycket ändamålsenlig utbetalningsrutin med en inbyggd kontrollfunktion. SST önskar därför att fortsättningsvis få göra ett anslagssparande på samma sätt som under SST:s 40-åriga historia.**

Av SST:s årsredovisning för 2012 framgår på sid. 16 (lokalbidrag), sid. 17 (etableringsbidrag) och sid. 18 (särskilt utbildningsbidrag) att SST vid årets slut hade följande beviljade, icke utbetalade, bidrag:

Lokalbidrag *	2.249.000 kr
Etableringsbidrag	312.000 kr
Utbildningsbidrag	10.000 kr
Summa	2.571.000 kr

* av lokalbidraget är 29.000 kr beslutade före sekelskiftet och 2.220.000 kr efter sekelskiftet

Av medlen för senare utbetalning utgörs 911.000 kr av anslag beviljade 2011, således 2 % av anslaget. SST vill fästa regeringens uppmärksamhet på detta förhållande och förutsätter att bidragen kan utbetalas då projekten godkänts.

Stockholm den 18 februari 2013

NÄMNDEN FÖR STATLIGT STÖD TILL TROSSAMFUND

Åke Göransson
Generalsekreterare

Statistiska uppgifter
Antal bidragsgrundande personer (betjänade) i
trossamfund relaterade till SST

Samfund	2011	2010	Skillnad
Anglikanska kyrkan	3 516	3 189	+ 327
ELM - Bibeltrogna Vänner	2 840	2 810	+ 30
Estniska evangelisk-lutherska kyrkan	4 719	4 920	- 201
Lettiska evangelisk-lutherska kyrkan	1 916	1 916	0
Evangeliska Fosterlandsstiftelsen	44 486	44 717	- 231
Frälsningsarmén	14 187	14 521	- 334
Islamiska församlingar	110 000	110 000	0
Judiska församlingarna	8 462	9 039	- 577
Metodistkyrkan	5 436	5 830	- 394
Evangeliska Frikyrkan	48 461	47 900	+ 561
Ortodoxa och österländska kyrkor			
- Armeniska apostoliska kyrkan	2 375	-	+ 2 375
- Bulgariska ortodoxa kyrkan	800	800	0
- Eritreanska ortodoxa kyrkan	2 666	2 354	+ 312
- Etiopiska ortodoxa kyrkan	2 870	2 870	0
- Finska ortodoxa kyrkan	1 500	1 500	0
- Grekisk ortodoxa kyrkan	17 500	17 500	0
- Koptiska ortodoxa kyrkan	2 915	2 675	+ 240
- Makedoniska ortodoxa kyrkan	6 000	6 000	0
- Rumänska ortodoxa kyrkan	6 100	5 829	+ 271
- Ryska ortodoxa kyrka	1 500	1 500	0
- Serbiska ortodoxa kyrkan	27 855	27 877	- 22
- Svenska ortodoxa prostriet	2 174	2 161	+ 13

- Syrisk ortodoxa ärkestiftet	26 094	21 749	+ 4 345
- Syrisk ortodoxa patr. ställföreträdarkapet	24 302	21 749	+ 2 553
- Österns assyriska kyrka	6 112	6 106	+ 6
Pingströrelsen	111 120	113 527	- 2 407
Romersk-katolska kyrkan	100 522	96 950	+ 3 572
Sjundedags Adventistsamfundet	3 712	3 701	+ 11
Svenska Alliansmissionen	21 375	22 083	- 708
Svenska Baptistsamfundet	27 372	27 789	- 417
Svenska Missionskyrkan	108 713	109 114	- 401
Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd	4 812	5 379	- 567
Ungerska Protestantiska kyrkan	5 419	5 217	+ 202
Totalt	757 831	749 271	+ 8 559

Fr.o.m. 2000 är Danska, Norska och Isländska kyrkorna i Sverige bidragsberättigade genom SST. Dessa kyrkor är i stor utsträckning "sjömanskyrkor". Några statistiska uppgifter från dessa kyrkor redovisas tills vidare inte.

Statistikuppgifterna från samfunden har mycket olika karaktär. Bakom flertalet av uppgifterna ligger en noggrann redovisning från samfunden. En del uppgifter är dock mer osäkra och har bearbetats av SST:s Analysgrupp. Dessa uppgifter redovisas i kursiv stil.